NOVISAD

a 1 dinár, 2 lei, 8 márka, 1 sokol.

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam | Subotica, szerda 1922. szeptember 13. | 250. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8—58, szerkesztőség 5—10

Előfizetési ár: negyedévre 90· —dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-ulica 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-ulica 1 (Lelbach-palota

Szeptember tizenhetedike

Irta: *Nagy Ödön* dr.
a szuboticai Magyar Párt ügyvezető elnöke

Ez a szép nyárutó vasárnap, történelmi nap: a „*Magyar Párt*" *sentai nagygyülésének határnapja.*

A mióta a történelmi idők viharain tulestünk, az államhatalom védelme és a hatóság engedélye mellett először nyilik alkalma királyságunk összmagyarságának a tömörülésre.

Először leszünk együtt, először fogunk kezet egymással, hogy megértsük egymást.

Minden magyarhoz szólok, a ki ittmaradt.

Azokhoz is, a kik már eddig is bátor hitvallást tettek igaz magyarságukról, azokhoz is a kik már elfásultak és elkedvetlenedtek, azokhoz is, akik a háttér kényelmes zugaiban ápolták a magyar összetartást.

Mi nem kedvtelésből szervezkedünk: jogunk van az élethez, a boldoguláshoz és a szabadság jogokhoz.

Élünk és élni akarunk.

Ennek az országnak félmillió dolgos, józan, becsületes, derék magyar polgára megbünhődte már azt az egyetlen nagy vétket, hogy magyarnak született.

Meg nem engedett aspirációinknak nincsenek és soha nem is voltak. Minden szélsőségtől óvakodtunk. Bibliánk az alkotmány és a törvénykönyv: *politikai hitvallásunk a nemzeti kisebbségi jogok védelme és biztositása, a demokratikus jogrend tisztelete, a törvény és igazság uralma, az osztályok és felekezetek békessége s az alkotó munka.*

Melyik országos politikai párt nem tette magáévá ugyanezen programpontokat?

Mi mindig a békét, a lelkek harmoniáját, a megértést hirdettük, kerültünk mindent, a mi a szenvedelem és türelmetlenség tüzét szitotta ellenünk. A tulbuzgók és elvakultak ellen — sajnos — nem védekezhetünk.

Ma is szilaj indulat rázza ellenünk a fanatikusok lelkét. Harcias szózatokat és fenyegetéseket hallunk: komoly aggodalom azonban senkit se töltsön el, mert mi az ország érdekében megszabott utakon — a törvények oltalma és a hatóságok védelme alatt — megyünk előre.

Önmérséklést s önmegtagadást joggal várhatunk hát mindenkitől, a ki az állam becsületes céljait szolgálja, mert az erőszakos letiprásunk és összemorzolásunk nem az állam megerősödéséhez, hanem gyöngitéséhez vezet.

Szervezkedésünkben, törekvéseinkben méltán számíthatunk tehát nemcsak a magyarság teljes egységére, hanem az államalkotó nemzet minden fiának bizalmára, rokonszenvére és segitségére, mert erre épen ugy szükségünk van.

Irredentisták, összeesküvők nem vagyunk. Tiszta és szent célokért tiszta és becsületes eszközökkel küzdünk: nem töprengünk ugyan a multakon, de szent meghatottsággal és büszkén valljuk, *hogy magyarok vagyunk és azok is akarunk maradni.*

Egyesülni kell hát mindenkinek a ki méltatlanná nem akar válni a magyar névre. *Legyen a sentai nagygyülés az SHS. királyság magyarsága egységének beszédes tanubizonysága.*

A kit a mi mozgalmunk hidegen hagy, vagy nem érdekel, az elmaradhat, a kinek nem fáj, ha a magyart bántják, az ne sorakozzon a mi kigöngyölt zászlónk alá, a ki a félreállást a magyar érzéseivel ezentul is összeegyeztetheti, az ne pártoljon minket, *de a kinek szivén fekszik a magyar szó, a magyar dal, a magyar iskola, a magyarság nemzeti öntudata hagyományaink, kulturánk, erkölcseink, szokásaink és a kibontott zászlónk becsülete, annak velünk együtt kell haladni azon az uton, amelyen most elindulunk, bármily nehéz és göröngyös legyen is az.*

A legszentebb föladatok előtt állunk: *a magyarság sorsa, bo dogulása függ a mi összetartásunktól.* Ha a turáni átok utolér, a tomboló gyülölet és üldözés martalékai maradunk.

Aki átérti és átérzi azt a szent kötelességeket, amelyek a most megalakuló „Magyar Párt"-ra várnak, az fásult közönnyel nem nézheti a mi becsületes küzdelmünket.

Látni akarjuk, hogy kikre számithatunk? Mindenki meg nem jelenhet, sokan csak szivük szerint gondolatban és lélekben lesznek jelen s csak azoknak a lelkét kivánom fölrázni, akiknek *nem szabad* távolról szemlélni a magyarság sorsát.

Aki ugy érzi, hogy szükségünk van rá, *ne várjon külön biztatást:* ha a magyarok Istene seregszemlét tart, teljék öröme abban, hogy minden értékes magyar erő rendelkezésünkre áll.

Áldozatkészségünktől, lelkesedésünktől és összetartásunktól függ csak, hogy elérjük azokat a gyakorlati eredményeket, amelyeket óhajtunk.

Az országos Magyar Párt megalakulás előtt

Vasárnap megtartják a Magyar Párt sentai nagygyülését

A jugoszláviai magyarságnak egy hónapok óta elintézetlenül álló és éppen azért egyre kinosabbá váló problémája oldódik meg a most elkövetkező vasárnapon. Különböző indokolt, de még inkább indokolatlan nehézségek, érthetetlen bonyodalmak és bántó mellékkörülmények után végre valahára megtörténik az első pozitiv lépés az Országos Magyar Párt *tényleges megalakulása felé.* Ami eddig történt ezen a téren, mind csupa tervezgetés és bizonytalanság volt, a meglévő, de még inkább a vélt nehézségektől és akadályoktól való megriadás, tulzott óvatosság és — valljuk be őszintén — némi elernyedés, szemmelláthatóan elkedvetlenedes.

Valami indokolatlan, korai és beteges passzivitás üllepedett le és megállitotta a dolgokat. Ne kutassuk most utólag az okát, hogy miért? Nincsen helye a rekriminálásnak akkor, mikor hála istennek ujra megindult, kissé nehezen, nagyokat pihenve és sok döcögéssel az életfolyamat. Szerencsére tul vagyunk az első nagyobb akadályon, a jugoszláviai magyarság politikai élete most már remélhetőleg rendes kerékvágásba igazodott. A kezdet kezdetén áthaladtunk és ami azután következik: az SHS. királyság magyarságának politikai megszervezése ugy látjuk, biztositottnak tekinthető.

Első eredménynek ez is elég, bár kissé elkésve érkeztünk el a tulajdonképpeni kiinduló ponthoz, az Országos Magyar Párt formális és tényleges megalakulásához. Igaz benső örömmel jelentjük a jó hirt és hittel és reménységgel tekintünk a jövő, a jugoszláviai magyarság jobb jövőjének elébe, melynek legfőbb biztositéka, előfeltétele: a jugoszláviai magyarság egységre való osztatlan és törhetetlen törekvés.

*

Hosszas bizonytalanság és különböző határidő-kombinációk után, ugy látszik végre sikerült a Magyar Pártnak régóta tervezett sentai nagygyülésére a *végleges határnapot kitüzni.*

A sentai pártvezetőség nevében dr. *Sóti* Ádám ügyvéd, pártelnök értesitette dr. *Székely* Áront, a suboticai központi párt vezetőség főtitkárát, hogy az ottani polgármesterrel és rendőrfőkapitánnyal folytatott személyes megbeszélések alapján

szeptember 17-ikére, vasárnapra

bejelentették a nagygyülés megtartását amit a hatóságok szóbelileg már *tudomásul is vettek.* A 7-ikén történt szóbeli bejelentést 9-ikén irásban, a kellő hivatalos formában is benyujtották a sentai rendőrhatóságnál.

E közlés alapján *a suboticai* központi pártvezetőség elhatározta, hogy a S. H. S. királyság magyarságát szeptember 17-ikére meghivja Sentára, hogy ott

az ország magyar lakosságának összessége szankcionálja a párt végleges megalakulását, megállapitsa a párt programmját és megválassza a Jugoszláviai Magyar Párt központi vezetőségét.

A határozat folytán dr. *Nagy* Ödön a suboticai Magyar Párt ügyvezető elnöke *kiáltványt* bocsátott ki a magyarsághoz, melyben felhivja a városok, községek és falvak magyar lakosságát és a már megszervezett magyar pártok vezetőit, és tagjait, hogy a sentai nagygyülésen a közös ügy érdekében *minél nagyobb számban jelenjenek meg.* A proklamációt a suboticai párt intézőbizottsága az idő rövidsége miatt máris közzétette, annak dacára, hogy a sentai hatóságok *irásbeli* közlését a gyülés határnapjáról a bejelentő sentai pártvezetőség még nem kapta kézhez. Mint értesülünk, az irásbeli értesitést *szerdán délelőtt fogja a sentai rendőrfőkapitányság az érdekelteknek kézbesiteni.*

A sajtó utján hivják egybe a gyülést

Tekintettel arra, hogy a magyar pártnak a nagygyülésig már csak néhány nap áll rendelkezésére, a suboticai központi intézőbizottság elállott attól, hogy minden község magyar lakosságát külön értesités utján hivja meg a nagygyülésre.

Meghivóul minden az S. H. S. királyságban élő magyar számára a suboticai magyar napilapokban közölt proklamáció szolgál.

Csupán a már megszervezett pártok vezetőségeit és a nagyobb községek magyarságát értesitik külön meghivóval a nagygyülés időpontjáról.

Az idő rövidsége miatt a Magyar Párt suboticai ideiglenes központi vezetősége lemondott arról a tervéről is, hogy a nagygyülés előtt a vidéki magyar pártok vezetőségeivel formális előértekezletet tartson.

A nagygyülés napirendje

A Magyar Párt régebbi határozata értelmében a nagygyülés napirendjére a következő tárgysorozatot tüzték ki:

Elnöki megnyitó, tartja dr. Sántha György. A párt megalakitásának szükségessége és várható eredményei dr. Csettle János. A programmtervezetet ismerteti dr. Graber László, Beszéd, tartja: Dr. Nagy Ödön. A vidéki küldöttségek felszólalásai. A tisztikar és vezérlőbizottság megválasztása. Elnöki zárszó.

A központi vezetőség jelölése

Az idő rövidsége miatt a nagygyülés egybehivóinak nem áll módjában, hogy a Magyar Párt központi tisztikarának és vezetőbizottságának jelölését előzetesen megejthessék,

Ezért a jelölés csupán Sentán, a nagygyülést megelőző előértekezleten fog megtörténni. Az előértekezletre valamennyi község magyarsága és a már megszervezett vidéki pártok vezetőségei jelölő bizottságot fognak kiküldeni ,amely az elfogadott jelölt-névsort a nagygyülés elé terjeszti.

»Megnyugvással vesszük tudomásul«...

A vasárnapi nagygyülés ügyében kérdést intéztünk a suboticai központi párt egyik vezetőjéhez, aki a következőket mondotta:

— A sentai hatóságok közlése alapján a nagygyülést a rövid határidő dacára szeptember 17-ikén *okvetlenül megtartjuk*, egyrészt azért ,mert az országgyülés ülésseinek megnyitása előtt ez az egyetlen alkalmas időpont számunkra, másrészt pedig azért, mert a terminusok folytonos halasztásával nem akarjuk a magyarság türelmét elvenni és a magyarságot bizonytalanságban tartani. Bármilyen sulyos körülmények között sikerült is a végleges határnapot végre megállapitani, *megnyugvással vesszük tudomásul*, hogy az illetékes hatóságok módot nyujtottak arra, hogy a S. H. S. királyság magyar polgárai az alkotmányban és a törvényekben biztositott jogaikat gyakorolhassák és nyilvános nagygyülésen végleg megalkothassák politikai pártszervezetüket.

Megtörtént minden intézkedés

Kedden este alkalmunk volt telefonon beszélni *Nikolics* György sentai rendőrfőkapitánnyal, aki kijelentette, hogy a sentai pártvezetőséggel *szerdán irásban közlik* a szeptember 17-iki határnap tudomásul vételét. Azt is közölte a főkapitány, hogy *minden hatósági intézkedés megtörtént a gyülés zavartalanságának biztositására.*

Megszavazta a földadójavaslatot a magyar nemzetgyülés

— A nemzetgyülés keddi ülése —

A magyar nemzetgyülés keddi ülésén Kállay pénzügyminiszter reflektált a földadójavaslat vitája során elhangzott beszédekre.

Kijelentette, hogy azokra az adókra, amelyeket a kidolgozott földadójavaslat biztosit, az államnak feltétlenül szüksége van, ha ki akarja kerülni a pénzügyi csődot, amely állandóan veszélyezteti. Szüksége van az országnak a földadó fölemelésére — mondotta, — mert nem csupán a puszta megélhetésről van szó. Fenn kell tartani azt a kulturát is, amely a magyar szupremáció egyeduli biztositéka, meg kell védeni a határokat, ki kell épiteni a magyar ipart, fönn kell tartani a jogrendet, amelyet a forradalmak felboritottak és amely ma is fokozott gondosságot igényel. Bejelentette, hogy rövidesen beterjeszti az 1922—23. évi költségvetést, amelynek kidolgozásánál a takarékossági szempontot fogja alkalmazni. Szükségesnek tartja ugyanis, hogy az ország államháztartásában fokozottabb mértékben érvényesüljön a takarékosság elve és éppen ezért célszerűnek tartaná, ha a nemzetgyülés bizottságot alakitana, melynek az lenne a feladata, hogy ennek az elvnek a keresztülvitelét ellenőrizné és szorgalmazná. Ezeket a reformokat sürgősen meg kell valósitani — mondotta, — bár még igy sem lehetséges a kiadásokat összhangba hozni a bevételekkel. Amennyiben technikailag lehetséges, összel beterjeszti a jövedelmi adó módositásáról szóló javaslatot, amelynél szintén a progresszivitást fogja érvényesiteni. Egyáltalán: a progresszivitás elvének szigoru keresztülvitele és meghonositása nélkül nem tudja az ország pénzügyeit a lehetőséghez képest rendezni. Fölkérte Gaal Gasztont és a javaslat ellenzékét, hogy az állam érdekében hozzanak áldozatot és azt az energiát, amit most a földadójavaslattal szemben tanusitanak, fejtsék ki akkor, amikor a takarékosság keresztülviteléről lesz szó, ami szerinte sokkal fontosabb.

A pénzügyminiszter beszéde után a nemzetgyülés elfogadta a földadójavaslatot, amely ellen 43-an, mellette pedig 108-an szavaztak. Amint a számarány mutatja, az egységes párt titkos ellenzéke kitartott Bethlen mellett és cserben hagyta a legitimista agráriusokat. A szociáldemokraták a javaslat ellen szavaztak.

Az optáltak halasztást kapnak a kiköltözködésre

— Tárgyalások a jugoszláv és a magyar kormány között —

Beogradból jelentik: A miniszter-tanács legutóbbi ülésén a Magyarországon lakó jugoszláv állampolgárságért optált szlávok kérdésével foglalkozott. Mint már több izben megemlékeztünk róla, a kormány *az áttelepülőket jövőhöz akarja juttatni* és mint telepeseket akarja őket az ország különböző részeiben elhelyezni. Ebből a szempontból eddig elsősorban Délszerbia és a Vajdaság jöttek számba. Az agrárreform miniszterium azonban a kolonizáció előmunkálataival nagyon elkésett.

Az opciós határidő évfordulója, ameddig *a békeszerződés értelmében a nemzeti országuk állampolgárságáért optáltaknak nemzeti államukba át kell költözniök*, 1923 január 26-án bekövetkezik. Eddig az időpontig nem lehet az átköltöző közel tizezer szláv családró gondoskodni.

A kormány ezért elhatározta, **a magyar kormánynak azt fogja javasolni, hogy az opcióval élt szlávok jövő tavaszig Magyarországon maradjanak.** viszont **ugyancsak tavaszig ittmaradhatnak azok a magyar nemzetiségüek is, akik magyar állampolgárságért optáltak.**

Az ajánlatról a diplomáciai tárgyalások a két kormány között a közel jövőben megindulnak. Remélhetőleg a magyar kormány sem fog a békés megegyezés elé nehézségeket gördíteni, hiszen Magyarországnak is sulyos gondja a repatriálók elhelyezése és az optáltak közül is sokra sulyos gonddal nehezedik a közeli téli átköltözködés terminusa.

A kisantant szerepe a keleti kérdés megoldásában

A szövetséges kormányok nem türik a kisázsiai semleges zóna megsértését — Kemal pasa fegyverszüneti tárgyalásra hivta a szövetségeseket és a görögöket

A keleti kérdésben beállott legjelentősebb fordulat, hogy *Anglia is hajlandónak mutatkozik már a török határoknak a békeszerződéstől eltérő megállapitására.*

Anglia kénytelen-kelletlen a sevresi békének olyan módositásba egyezett bele, ami tulajdonképpen már *a revizióval egyenértékü.* E megállapodások szerint *a görögök lemondanak Smyrnáról,* amely ismét török uralom alá kerül. Gallipoli félszigetet és a Márvány-tengermenti partokat ellenben Görögország kapja. Ezenkivül *határkiigazitást határoztak el Trácziában a törökök javára.* E szerint Drinápoly görög maradna, viszont Törökország kis részben határos volna Bulgáriával. A tengerszorosok nemzetközi ellenőrzés alá kerülnek és Konstantinápoly továbbra is Törökország független fővárosa maradna.

Alig hihető, hogy Musztafa Kemal megelégszik ezekkel az engedményekkel. Ő egész Trácziát követeli, különösen azonban Drinápolyt a szent sirokkal. Minthogy Franciaország igéretéhez képest *támogatja a török aspirációkat,* viszont Anglia nemcsak mint görögbarát, hanem saját érdekeire való tekintettel még a párisi megállapodást is sokalja, *igen éles ellentétbe került szövetségesével.* Hogy az állitólag szeptember második felére tervezett konferencián hogy fogják tudni összeegyeztetni ezeket a differenciákat, az a jövő titka.

A szövetségesek a semleges zóna megsértése ellen

Londonból jelentik: A szövetséges kormányok teljesen megegyeztek, hogy

nem fogják türni a kisázsiai parton általuk megállapitott semleges zóna megsértését.

Ennek kifejezéséül *elhatározták, hogy haderőikkel képviseltetni fogják magukat, ebben Nagybritannia, Franciaország és Olaszország fognak részt venni.* Meg fogják erősiteni mindazokat a pontokat, amelyeket a szövetségesek bármelyike eddig megszállva tartott.

Mindent felgyujt a visszavonuló görög hadsereg

Londonból jelentik: A *Daily Telegraph* jelenti Szmirnából, hogy a görög hadsereg *teljesen vezérlet nélkül maradt* és visszavonulásakor *mindent felgyujtott.* A görög hadsereg reorganizálása katonai lehetetlenség. A katonák legnagyobb része *harc nélkül elfutott.* Mértékadó körökben azt hiszik, hogy a görög csapatok visszavonulnak a Csataldzsa-vonalról és más tráciai kerületekből. Hir szerint *az angol flottabázist Konstantinápolyból Lemnos szigetére helyezték át.*

A kisantant a kemalista gondolat ellensulyozója

Londonból jelentik: A *Daily Telegraph* közlése szerint *Franciaország Trácia kérdésében figyelembevette Romániának és Jugoszláviának ellenállását* minden tervvel szemben, amellyel a törökök megkisérlik 1913-beli európai határaikat helyreállitani. *A kisantant lesz az ellensulya az uj keleten a kemalista gondolatnak.*

A görög kormányalakitás nehézségei

Athénból jelentik: *Kalogeropulosz* nem vállalta a kormányalakitást, hanem csak külügyminiszterséget fogadott el *Triandafilakosz* kabinetjében, akit a király miniszterelnökké nevezett ki. A görög fővárosban nyugalom van *Görögország a szövetségesek segitségére számit.* Konstantin király kiáltványt intézett a görög néphez, melyben rendre és békére hivja fel.

Győzelmi ünnepségek Törökországban

Londonból jelentik: A *Daily Mail* jelenti Konstantinápolyból, hogy a törökök nagy győzelmi ünnepélyeket rendeznek. A mecseteket kivilágitották és ünnepélyes istentiszteletet tartottak ,amelyen 70.000 ember — 20.000 az épület belsejében — vett részt. *Az istentiszteleten a török trónörökös is jelen volt.*

A sevresi szerződés megkötése után az angorai kormány kihirdette a nemzeti gyászt. Most, a nagy török győzelem után, az angorai nemzetgyülés legutóbbi ülésén az elnök kijelentette, hogy *a nemzeti gyász megszünt.* Az emelvényről eltávolitották a fekete drapériákat és zöldhuzattal vonták be az emelvényt. Ezenkivül elhelyezték az emelvényen az elfogott görög főparancsnok kardját és más zsákmányt.

Terjed a mohamedánok lázadása

Londonból jelentik: A *Times* nagyobb cikket ir »Uj háboru Keleten« cimmel, amelyben a mezopotamiai felkeléssel foglalkozik és kifejti, hogy

az angol uralom helyzete nagyon kedvezőtlen

és az angol csapatok hir szerint már Radzia kerületet ki is üritették. *A mohamedán lakosság lázadása egyre terjed.*

A városi nyugdijasok sorsa

az állami nyugdijasok helyzetének javulásától függ

A városi nyugdijasoknak nagyszámu küldöttsége kereste fel kedden délelőtt hivatalában *Tabakovics* Miklós alpolgármestert. A küldöttség, melyet *Manojlovics* János dr. országgyülési képviselő vezetett arra kérte a polgármestert, hogy *a város segitsen a nyugdijasok nyomoruságos helyzetén.*

Tabakovics Miklós alpolgármester válaszában kijelentette a küldöttség tagjainak, hogy *a nyugdijasok helyzetének ugyanugy gondját kivánják viselni, mint az állásban lévő városi tisztviselőknek. Illetményeik emeléséről való minden tárgyalás azonban hiábavalónak bizonyulna mindaddig, amig az állami tisztviselők és nyugdijasok illetményei ujabb rendezést nem nyernek,* ami a közeljövőben várható, miután a szkupstina az októberi ülésszakban fogja már letárgyalni ezt a kérdést. *Amig ez meg nem történik, addig a kormány a városi alkalmazottak és nyugdijasok helyzetének egyoldalu rendezéséhez amugysem járulna hozzá.* Mihelyt azonban az állami tisztviselők és nyugdijasok kérdését rendezik, *ugyanolyan mértékben fogják rendezni a városi nyugdijasok kérdését is.*

Kilátásba helyezte azonban a polgármester a küldöttségnek, hogy *a városi nyugdijasok is ugyanazokban a kedvezményekben fognak részesülni, mint a hivatalban levő tisztviselők.* Igy a várostól kedvezményes áron tűzifát fognak kapni ,továbbá a városi kertgazdaság terményeinekötven százalékos kedvezményében is részesülnek, sőt az ellátatlanok kategóriájába is felveszik őket és az ezekről való gondoskodás kapcsán *buzával is el fogják látni őket.*

A küldöttség megnyugodva vette tudomásul *Tabakovics* alpolgármester válaszát.

CREM
ARANYKALÁSZ
CREM
PINTÉR FERENC
Szt. József gyógyszertára
Subotica

György herceg
még nem megy el Nisbe

Beogradból jelentik: *György herceg* környezetéből eredő hirek szerint azoknak a tendenciózus hireknek, hogy *György herceg* aláveti magát a kormány akaratának és *Nisbe költözik, semmi alapjuk sincs.* A királyfi ebbe sohasem egyezett bele és megmarad korábbi elhatározása mellett, hogy nem megy Nisbe.

A „Vreme" értesülése szerint az a hir is teljesen légből kapott, hogy György herceg követelte Péter király végrendeletének felbontását. Ezt a hirt azzal a hozzáadással lanszirozták, hogy azért követeli a végrendelet mielőbbi felbontását, mert sulyos anyagi zavarokkal küzd. Ezzel szemben az igazság az, hogy a királyfi azt követelte, hogy Sándor király visszaérkeztéig ne bontsák föl a végrendeletet. Éppen ezért jogi képviselője meg sem jelent a végrendelet fölbontásánál.

A vezér . . .
Dobroszláv Jevgyevity a vajdasági tulzó nacionalisták feje

Dobroszláv Jevgyevity, a vajdasági tulzó nacionalisták vezetője, a »Vidovdán« szerkesztője — aki a novisadi ujságirábanketten történt botrányt is inszcenálta — nyugtalan, türelmetlen, aktiv politikai mentalitásu, tipikusan fascista egyéniség, teli energiával és bátorsággal, akinek egyetlen programmja: cselekedni. A tett, az aktivitás embere Dobroszláv Jevgyevity, aki a pacifizmust érzelgősségnek tartja, a toleranciát bünnek, a nacionalizmus eszméinek szigoru és határozott végrehajtásában való tétovázást pedig politikai hibának, amire nincs mentség és nincs megbocsájtás. Külső megjelenésében példásan reprezentativ man-je a nacionalista mozgalomnak: hatalmas, széles vállu, impozáns erő-ember, szöke, csapzott hajjal, aki a programm realizálásához szükséges kitünő testi kvalitásokkal rendelkezik. Vezéri pozicióját is a nacionalisták között jórészt külső, fizikai fölényével szerezte meg, de nem kis része van ebben — tagadhatatlanul — nagy intelligenciájának sem és azoknak a nacionalista szempontokból jelentős érdemeknek, melyek nevével vannak összefüggésben. Dobroszláv Jevgyevity a világháboru előtt ugyanis élénken résztvett a Nacionalista Omladina mozgalmaiban. A Ferencz Ferdinánd ellen elkövetett sarajevói merénylettel kapcsolatban Princippel együtt le is tartóztatták és be is börtönözték. A Habsburg-abszolutizmus sokat üldözte és sok izben rabsággal sujtotta. Állitólag egyik lábára a komáromi várban sántult is meg a bilincsekben. Hivei és tisztelői legendákat beszélnek heroikus küzdelméről, harcairól és bravurjairól. Mert vannak, kétségtelenül vannak hivei D. Jevgyevity-nek és ha nem is állnak tömegek a háta mögött, de pár száz fanatikus, nagyrészt egyetemista diák rendületlenül kitart mellette. Extrem és bohém természete mindezek mellett nacionalista szervezeten kivül állók között néhány tisztelőt is szerzett számára, olyanokat, akik magánérintkezésben a kellemes modort, a kötelező viselkedést megbecsülik.

Azt azonban talán mondani se kell, hogy az ellenségei többen vannak — mint barátai. Ezek azt mondják róla, hogy meggyőződés nélkül csinál fascizmust, hogy bárhogy egyezik is egyénisége a nacionalisták programmjával, nem önzetlenül vállalta a vezéri pozíciót. Politikai érvényesülési szándék részben ez nála — mondják — és az a hajthatatlan ambició vitte őt a fascizmus utjára, amely nem elégszik meg a közkatona szerepével.

A nacionalisták a jugoszláv szupremáció teljes és kiméletlen kiaknázása érdekében harcolnak. A politikai reakció harcos csapatát képezik és olyan abszolutisztikus politika érvényesülése akarják, amely valamikor börtönbe vetette a vezért: Dobroszláv Jevgyevityet.

A kisebbségek ügyeit tárgyalta a Népszövetség
A kisebbségek helyzetét a helyszinen fogják tanulmányozni

Genfi jelentés szerint a Népszövetség politikai bizottsága megkezdte a kisebbségi kérdésekre vonatkozó javaslatok tárgyalását.

Murray professzor javaslata alapján a bizottság elhatározta, hogy a kisebbségi kérdésekről ugy terjeszti elő jelentését a gyülés plénumának, hogy a Népszövetség ülése az egész ügyről véleményt tudjon alkotni. Ehhez *Walter Lett* képviselő pótló javaslatot nyujtott be, amelyben azt inditványozza, hogy *a népszövetségi gyülés állapitsa meg a Népszövetséghez tartozó államok általános kisebbségi védelmének alapelveit.* Walter Lett azt ajánlja, hogy a Népszövetség küldjön ki egy *jogi tanulmányi bizottságot, amely megvizsgálja az egyes államoknak a kisebbségek védelméről* szóló és jelenleg érvényben levő határozatait és azokat egységes rendszerbe foglalja. Ez a rendszer azután valamennyi tag-állam általános megállapodása, vagy a népszövetségi szerződés megfelelő kiegészitése utján életbelép.

Murray kifejtette, hogy

a népszövetségnek nemcsak a kisebbségek védelme a feladata, hanem az is, hogy a kisebbségeket összekapcsolja azzal az állammal, amelyben élnek.

Határozati javaslata szerint a kormányok és a kisebbségek közötti viszony ápolásának legjobb eszköze az volna, ha *a Népszövetség félhivatalosan barátságos összeköttetést tartana fenn a nemzetiségekkel és a kormányokkal.* Azt javasolja továbbá, hogy *a kisebbségi szerződések végrehajtása tárgyában fölmerült vitás ügyekben nemzetközi törvényszék döntsön. A vegyes lakosságu területeken a Népszövetség állandó képviselőket nevezzen ki,* akik pártatlan jelentést küldjenek a Népszövetségnek.

A bizottság elvben *elismeri a kisebbségek jogait mindenféle elnyomatás ellen,* hangsulyozza azonban, hogy *a nemzetiségek kötelesek loyális állampolgárokként működni abban az országban, amelyhez tartoznak.*

„Franciaországnak nincs joga leszerelni"

Genfből jelentik: A Népszövetség harmadik (leszerelési) albizottságának keddi ülésén *Juvenel* francia megbizott foglalkozott a leszerelési kérdéssel. Kijelentette, hogy egyetlen államnak sem fűződik nagyobb érdeke a leszereléshez, mint Franciaországnak, amelynek azonban *nincs joga a leszereléshez, mert állandó félelemben kell Németország miatt élnie.*

Csütörtökön kezdik tárgyalni
a Varga György-féle kémkedési pört
— Tizenkilenc vádlott áll a biróság elé —

Holnap, csütörtökön veszi kezdetét a suboticai büntető törvényszék előtt a Varga György dr. suboticai ügyvéd és társai ellen inditott hazaárulási bünpörben a több napra tervezett főtárgyalás.

Izgalmas rendőri nyomozás, hónapokig tartó birói vizsgálati eljárás, a vádtanács többszöri beavatkozása és végül a felsőbb biróság határozata és az igazságügyminiszter rendelkezése után eljutott ez a monstre-pör a főtárgyalásig, ahol itéletet fognak mondani a vádlottak fölött, akik már több mint tiz hónap óta vannak vizsgálati fogságban.

A bünpör anyagát részletesen ismertettük már akkor, amidőn a vizsgálóbiró a terheltekkel a vádiratot közölte.

A vádirat szerint hazaárulás büntettével vannak vádolva *Varga* György dr. 45 éves, róm. kath. vallásu ügyvéd, *Ignác* Gyula 29 éves r. k., volt vasuti tisztviselő, *Pospek* Ferenc 29 éves r. k. vasuti igazgatósági tisztviselő, *Veresbaranyi* Mátyás 44 éves r. k. volt állomási elöljáró, *Sebestyén* Antal 29 éves r. k., vasuti igazgatósági napidijas, *Németh* Imre 39 éves r. k., becskereki lakós, vasuti főkalauz, *Sárai* Szabó Krisztina 25 éves r. k. háztartásbeli, *Hajdu* József 31 éves r. k., becskereki lakós, banktisztviselő, *Nagy* József 37 éves r. k., vasuti fékező, *Jakab* Sámuel 41 éves, izr. vallásu, vasutigazgatósági ellenőr, *Demeter* Aladár 29 éves, református vallásu, vasuti igazgatósági tisztviselő, *Pálffy* Gyula 50 éves r. k. pancsevói gyógyszerész, *Pálffy* István 37 éves r. k. verseci vasuti pályafölvigyázó, *Szedár* József 40 éves r. k. vasuti ellenőr, *Heim* Antal 42 éves r. k. postaés távirda főtisztviselő, *Tumbász* Béla 29 éves r. k. sentai gimnáziumi tanár, *Kaiser-Varga* Imre 38 éves, szécsai lakos hydrotechnikus és *Deák* Sándor 39 éves r. k., a vasuti igazgatóság távirda osztályának munkása.

A felsoroltak közül az első tizenhat vizsgálati fogságban, mig a két utóbbi szabadlábon van.

A vád ellenük az, hogy 1919 év végével vagy 1920 év elején — a pontos időt nem lehet meghatározni — *politikai szervezetben egyesültek, mely összeköttetést tartott fenn magyarországi politikai alakulatokkal,* amely állam abban az időpontban az SHS. királysággal ellenséges viszonyban volt. Továbbá összeköttetésbe lépett az ugyancsak ellenséges magatartásu Délvidéki Ligával abból a célból, hogy az SHS. királyságban forradalmat idézzen elő. Ismerteti a vádirat az emlitett politikai organizáció működését, terveit és összetételét részletes kimutatásokkal. A ügyészi vádirat ezután még külön vádat emel *Völgyi* János dr. a „Bácskai Napló" volt szerkesztője ellen, azon a cimen, hogy lapjában olyan cikkeket közölt, amelyek *alkalmasak voltak a nem szláv lakosság körében elégületlenséget kelteni és ez által elősegitette Varga György és társai által ismeretlett titkos terveinek megvalósitását.*

Pálffy Gyula pancsevoi gyógyszerésznél — a vádirat szerint — megtalálták a titkos jegyü (chiffre) táviratok kulcsát.

A vádirat, amely harmicházom oldalra terjed, részletesen s külön foglalkozik minden egyes terhelttel és ismerteti, hogy hogyan és miként vettek részt az emlitett politikai organizációban. Mindezt a rendőrség előtti vallomásból meriti, amelyet a terheltek legnagyobb része a vizsgálat során vagy egészen visszavont, vagy lényegesen módositott.

Ebben a nagy érdeklődést keltő bünügyben tartják meg csütörtökön a suboticai törvényszék előtt a főtárgyalást.

A főtárgyalást *Pavlovics* István dr. törvényszéki elnök vezeti, a tanács tagjai *Gomiraz* Voiszláv és *Gyorgyevics* Jován. Pótbiró: *Ilics* Dragomir dr. A közvádat képviseli *Uszkokovics* Ilia államügyész.

Védők: *Petrovics* János dr., *Boskovics* Dusán dr. (Pancsevo), *Magarásevics* Sándor dr., *Székely* Zoltán dr., *Skalier* Lovró dr., *György* Imre dr., *Bélics* Radivoj dr., *Singer* Béla dr. és *Pataky* Antal dr. (Szubotica.)

A főtárgyalásra külön belépőjegyeket ad ki az elnök és csak a jegy előmutatása mellett lehet belépni a terembe.

A főtárgyalás öt-hat napra van tervezve. A beidézett tanuk száma mintegy negyven.

Belgium könnyiteni akar Németország terhein

Párisból jelentik: A belga jóvátételi delegátusok visszaérkeztek Brüsszelbe, hogy kormányuknak jelentést tegyenek a német jóvátétel ügyében folytatott eddigi tárgyalásairól. Hazaérkezésük után azonnal felkeresték *Theunis* miniszterelnököt és *Jaspar* pénzügyminisztert, akikkel behatóan tanácskoztak a jóvátétel kérdéséről. *Jaspar* a tanácskozások során azt inditványozta, hogy tizennyolc hónappal hosszabbitsák meg a Németország részéről kibocsátott kincstári jegyek beváltási terminusát. Ezzel szemben *Jaspar* garanciák fejében tárgyi biztositékokat kiván Németországtól.

Kedden vitatták meg Theunis miniszterelnök javaslatát, melyben azt inditványozza, hogy *Németország az augusztus 16-ikán lejárt s szeptember 15-ikén esedékessé váló fizetését hat hónap alatt 5—5 millió aranymárkás részletekben fizesse ki.* A végleges határozatot szerdára várják.

A „Matin" szerint e kérdésben teljes megegyezésre van kilátás, mert *Wirth* kancellár a legutóbbi tárgyalások során kijelentette, hogy Németország hajlandó a jóvátétel fejében tárgyi garanciákat adni.

Szubotica közgyülését szeptember 25-re hivták össze

A kiszélesitett tanács most már hosszabb idő óta nem tartott ülést. Több fontos ügy gyült össze, amelyeknek közgyülés elé terjesztése sürgössé vált. Ennek következtében a polgármester szeptember 25-re hivta össze a kiszélesitett tanácsot.

A közgyülés tárgysorozata még nincs megállapitva és a tanács most log csak hozzá a közgyülés előkészitésének munkájához, azonban a folyamatban levő ügyekből már arra lehet következtetni, hogy a legközelebbi közgyülés több fontos ügyben lesz nivatva dönteni.

Ezek között szerepelnek valószinüleg azok az uj adójavaslatok is, amelyekről már részletesen beszámoltunk és a város telekeladási ügyei, valamint szóba kerül bizonyára a tisztviselő-kérdés is, amely előreláthatólag nagyobb vitát fog előidézni.

Az elmulasztott alkalom

Mikor az ország ujságirói, minden valamire való lapnak egy-két munkatársa, Szuboticán összejöttek, nemcsak a városoknak és nemcsak szuboticai kollegáiknak voltak vendégei. Egyik-másik nagyobb iparvállalat is vendégül látta őket egy-egy barátságos összejövetelre. Mindenki előtt nyilvánvaló, hogy ezek a meghivások nem egyedül a sajtó megbecsüléséből történtek. A vállalatok vezetői tisztában voltak vele, hogy az ujságirókongresszus résztvevői az *ország nyilvánosságát* alkotják, ők a közvéleménynek nemcsak megszólaltatói, de kiformálói is. Ha tehát az ujságirókkal ismertetik meg a vállalatukat, vállalatuk üzletkörét és munkaképességét, az ország közvéleménye előtt teszik ismertté munkájukat.

Szomoruan láttuk, hogy a Magyar Párt nem használja ki azt az alkalmat, ami most rendelkezésére állott. Az ujságirók általában, de különösen a szerbiaiak és bosniaiak, a legnagyobb érdeklődéssel fordultak minden felé, ami ujat itt látni és hallani lehetett. A suboticai magyar ujságirók dicséretes kivétel nélküliséggel végezték el a felvilágositás munkáját. De ez csak egy töredéke volt annak, amit el lehetett volna végezni. És nem volt senki, aki az egész feladatot vállalta és végezte volna.

A Magyar Párt vezetői a legnagyobb körültekintéssel és buzgósággal gyüjtötték össze a magyarság sérelmeit. Az a memorandum, amelyik e sérelmeket magában foglalja politikai és publicisztikai szempontból egyaránt kiváló alkotás. A programm, amiben a magyarság félremagyarázhatatlan értelemmel és felhőtlen világossággal mondja el, hogy mit akar és mit vár, szerencsés kifejezése az itt élő magyarság akaratának, vágyának és sokat próbált reménykedéseinek. A memorandumot és programmot elküldték ugyan az egyes szerkesztőségeknek, de azt mi tudjuk legjobban, mi szokott a szerkesztőségekbe küldött nyomtatványnak a sorsa lenni. Rendszerint avatatlan kezek közt kallódik el.

Nagyon sokáig nem lesz még egy ilyen kiváló alkalom arra, hogy az ország figyelő, jószándéku és érdeklődő *élő közvéleménye* elé lehessen tárni mindazt, ami az itt élő magyarságnak fájdalma és reménysége. S ez az alkalom most veszendőbe ment minden eredmény nélkül. Pedig azok az ujságirók, akik ha mulattak csárdást táncoltak, akik egyetlen szót sem értve magyarul magyar szöveggel énekelték a magyar nép dalait, akik Kossuth nótát énekeltek a cigányzene mellett, azoknak lelkementalitása és segitőszándéka szives készséggel hajlott volna a magyar bánat felé.

Mindezt, amikor szóvátesszük, nem vádolunk, még csak nem is rekriminálunk. Ha mulasztást észlelünk éppen olyan kötelességünk rámutatni, mint amilyen kötelességünk dicsérő szavakat fonni koszoruba, ha eredményt látunk. Csak a *hivatásos félreértők, a konok félremagyarázók* láthatnak ebben mást. A mi egyetlen célunk: védelme a fajunknak. Védelme kulturális, gazdasági és politikai érdekeinek s védelme a célhoz segitő egységnek, mely a tiszta szándék és önzetlen törekvés mellett kialakult. Nem vádoljuk a szuboticai pártot, ha megállapitjuk, hogy többet is lehetne tenni s nem vádoljuk a sentai pártszervezetet, ha látjuk, hogy az elnöke olyant is tett, amit el kellett volna mulasztania. Mi nem kalóz zászlók alatt harcolunk a magyarság érdekeiért. Ez ad nekünk bátorságot arra, hogy ne csak az elért eredményt ismerjük el, hanem, ha látunk, rámutassunk a mulasztásokra is.

Nyomorenyhitő akció Szuboticán

— Ankét az ellátatlanok segélyezése ügyében —

Az állandóan fokozódó nyomor a legsötétebb árnyékot veti a közeledő tél elé.

Nem lehet tovább elodázni az ellátatlanokról való gondoskodást. Ez a legöbb helyen már meg is történt. Az ellátatlanokról kiván most gondoskodni Subotica városa is, amikor elhatározta, hogy nagyobbszabásu nyomorenyhitő akciót kezdeményez. A mozgalmat annál inkább kell örömmel fogadni, miután az elmult években nem történt Suboticán semmiféle gondoskodás az ellátatlanokról.

Az ellátatlanokról való gondoskodás módozatainak megbeszélésére a városi hatóság csütörtök délelőtt tiz órára ankétot hivott egybe a városháza tanácstermébe. Az ankétra mintegy harmincan hivatalosak, nagyrészt a nagytőke képviselői: bankigazgatók és földbirtokosok.

Arra vonatkozólag, hogy milyen mérvben történjék gondoskodás az ellátatlanokról, még nincs kidolgozott javaslat. Az egybehivott ankéten fog kiviláglani, hogy a nagytőke menynyit hajlandó áldozni az ellátatlanok segélyezésére és ettől függ azután az ellátatlanokról való gondoskodás kérdésének megoldása. A cél az, hogy az ellátatlanokat minél több természetbeni segélyhez, elsősorban gabonához juttassák.

A suboticai ellátatlanok összeirása már megkezdődött. A »Bácsmegyei Napló« munkatársa kérdést intézett az összeirást eszközlő Karakasevics Gábor rendőrfőkapitányhoz arra nézve, hogy kiket vesznek fel az ellátatlanok közé és miképpen történik ezeknek összeirása, amire vonatkozólag a következő választ kaptuk:

— Az ellátatlanok közé mindazokat felvesszük, akiknek nincs keresetük. Így felvesszük elsősorban azokat a munkanélkülieket, akik igazolni tudják, hogy kerestek munkát, de önhibájukon kivül nem kaptak, valamint az egyedülálló özvegyeket és mindazokat a szegényeket, akik támasz nélkül állnak.

— Az ellátatlanok összeirása akként történik, hogy a kerületi rendőrbiztosok, a detektiv-testület és az iparhatóság gyüjtik össze azokat az adatokat, amelyek az ellátatlanok listájának összeállításához szükségesek. Ez a munka már folyamatban van, de hogy hány ellátatlan lesz Suboticán, azt ma még nem lehet tudni. Valószinü, hogy sokan lesznek, miután a nyomor a külvárosi kerültekben már első látásra is megdöbbentően szembeötlik.

Az összeirás munkálatai rövidesen befejeződnek és az ankét döntése után teljes erővel hozzá akarnak látni az ellátatlanok segélyezéséhez.

Pribicsevics és Davidovics összecsapása

Nyilatkozatháboru a demokrata vezérek között — A szerdai pártgyülésen megtörténhetik a szakadás — A belpolitika hirei

A demokratapártban a zagrebi konferencia miatt kiült válság ma olyan stádiumba jutott, hogy a békés megegyezés kilátásai teljesen megsemmisülteknek tekinthetők. A jobboldali demokrata sajtó még hevesebben folytatja támadásait Davidovics ellen, a párt miniszterein lemondása már a párt előtt fekszik. Krsztelj miniszter szabadságáról sürgősen visszahivták, hogy összehivja a demokratapárt ülését szerdára. Egy beogradi hiradás szerint a párt már kedd délelőtt is tartott egy ülést, amelyen a Pribicsevics- és Davidovics-csoport között nagyon éles ellentétek fejlődtek ki és heves jelenetek játszódtak le.

Az ellentétek kiéleződésének legeklatánsabb jelei azonban Pribicsevics és Davidovics nyilatkozatai.

Pribicsevics

a »Pravdában« nyilatkozik és miután a gyülés nem demokrata résztvevőit a legélesebb kritikában részesiti, azt állitja, hogy Davidovics felült Szmodlaháék csalának és elment a gyülésre.

Egyedülálló ez az eset a világon — mondja. A legnagyobb kormánypártnak, amely négy év óta vesz részt az ország kormányzásában, elnöke és tagjai megjelennek a zagrebi gyülésen és ott jelen vannak, amikor kritizálják az eddigi kormány működését, amelyben a párt maga a legintenzivebben részt vett.

Megállapitja, hogy a hozott határozatok, a szó elkerülésével, de magukban foglalják az alkotmány revizió-jának követelését. A zegrebi kongresszus összehivói a nyilatkozat szerint a demokratapárt felbomlását akarták elérni akkor, amikor a demokratákat meghivták. Ilyen módon akarták azt a pártot szétugrasztani, amely eddig céljaik elérésében a legnagyobb akadály volt. Két kiválóan érdekes cselvetésben foglalható össze e gyülekezetnek egész eddigi politikája: a demokratapárt felbomlasztása és a horvát blokk rehabilitálása.

Davidovics

a »Novosti«-ban válaszol.

Az a véleménye, hogy nagyon helyesen cselekedett, hogy Zagrebba ment. Hallotta kétezer kiváló férfi együttes kivánságát, akik egy államot, egy állami egységet, széleskörü tartományi önigazgatást és helyesebb tartományi beosztást kivánnak. Szükségesnek tartja a jugoszláv nemzeti blokk megalakulását, amely valami ujat teremtene és a helyes régit megtartaná. Ez a blokk nem lehet káros a demokratapártra.

Tárgyalásokat folytattak eddig a mohamedánokkal. Senki sem vette ezt rossz néven. Tárgyalások voltak a magyarokkal és a németekkel, most pedig ne lehessen eszmecserét váltani a horvátokkal, akik nem tagjai a demokratapártnak? Ez csodálatos és mulatságos kivánság.

Megállapitja Davidovics, hogy a párt főbizottságának többsége az elutazás mellett foglalt állást.

Azt is szemére hányják, hogy a kongresszuson a rezsim ellen is beszéltek. Ki tudja azonban rábirni az ellenzéket, hogy pártközi konferencián dicsérje a kormányt.

Davidovics nem lát elvi ellentéteket fenforogni és nem is csinál addig pártkérdést az ügyből, amig Pribicsevics világosan meg nem jelöli azokat. A demokratapárt megőrizte mindeddig a demokratikus tradiciókat: a szó- és gondolatszabadságát.

A személyiség diktaturáját nem lehet eltürni még ha koronázott egyénektől is ered. Mennyivel kevésbbé viselhető az el, ha közönséges halandó akarja azt rákényszeriteni.

Befejeződnek az olasz-jugoszláv tárgyalások.

Rómából jelentik: A Consulta körében az a vélemény uralkodik, hogy a római konvenciók 76. és 77. §-ai körül, amelyek a dalmáciai olasz iskolák kérdését szabályozzák, a tárgyalások végükhöz közelednek. Antonijevics római jugoszláv követ és az olasz külügyi államtitkár ennek folytán valószinüleg még e hét folyamán aláirják a rapallói szerződés végrehajtásáról szóló egyezményt.

Vasárnap: a magyarság nagy napja!

Három ország

kezességére kap kölcsönt Ausztria

Az osztrák szocialisták támadásra készülnek a kancellár ellen

Mint már megirtuk, az osztrák kancellár Bécsbe való visszatérése napján azonnal miniszertanácsot hivott össze, amelyen elhatározták, hogy a parlamentet még ezen a héten részletesen informálja Seypel az Ausztria érdekében a kis- és a nagyantant államokkal történt tárgyalásainak eredményéről.

A parlament ülésén rendkivül heves összecsapásra van kilátás a kormány és a szocialisták között. A szocialisták a hirek szerint heves támadást szándékoznak intézni a kormány ellen, mivel általában erősen tartja magát az a hir, hogy Seypel kancellár Genfben internacionális csendőrség behozatalára kért engedélyt és visszatérte után legelsőben ezt a csendőrséget kivánja felállitani. Kétségtelen, hogy ennek a nemzetközi csendőrségnek az lenne a feladata, hogy az esetleges zavargásokat megakadályozza. A szocialisták a kancellárnak ebben a lépésében az állami élet szuverénitásának sulyos megsértését látják és ezért minden erejükkel tiltakozni szándékoznak ellene.

Külföldi kölcsönről még egyelőre semmi hir. Általában rossz benyomást keltett, hogy mr. Young, az angol pénzügyi szakértő azt az információt küldötte Londonba, hogy nem tartja szükségesnek a külföldi kölcsönök kiadását mindaddig, mig azok a széles rétegei az osztrák társadalomnak, melyek a háboru alatt és után hihetetlenül meggazdagodtak, nem sietnek segitségére a szenvedő országnak.

Politikai körökben azonban tudni vélik, hogy Seypelnek sikerült Motta közbenjárásával elérni azt, hogy Svájc, Olaszország és Csehszlovákia nemcsak kezességet akarnak vállalni Ausztriáért a Népszövetséggel szemben, hanem külön kölcsönt szándékozik adni az osztrák köztársaságnak. Ha ez valóban megtörténik, akkor az angol segitség nélkül is hozzájut Ausztria a szükséges kölcsönhöz és a Népszövetség genfi ülésén az antanthatalmak — egy időre — ujból rendezhetik a szerencsétlen Ausztria zülött pénzügyeit.

Délamerika összevásárolja az európai értékeket

Bankkonzorcium az európai piac olcsóságának kihasználására

Amerika a háboru alatt learatta a négyéves vérontás anyagi elönyeit — és a békében élö Európa gazdasági pusztulásából is Amerika huz hasznot. A világháboru során az Ujvilágba vándorolt aranyokon egy délamerikai tökéscsoport a lerongyoltvalutáju, proletárrá züllött európai államokból el akar vinni mindent, ami elvihetö — a kétezermárkás dollárok olcsó vásárt csapnak az európai piacokon.

Marseilleből jön a hir, hogy Brazilia, Argentina, Paraguay és Uruguay államok nagybankjai 620 millió dollár tökével konzorciumot létesitettek, amelynek az a célja, hogy kihasználják a gyengevalutáju európai államok piacainak olcsóságát és megrendeléseket eszközöljenek Délamerika számára. Föleg Németországban, Ausztriában, Magyarországon, Lengyelországban és Oroszországban akarnak bevásárolni. Az Oroszország kiaknázására irányuló terveket hir szerint már részletesen ki is dolgozták.

A nemzetgazdászok természetesen örömmel üdvözlik a délamerikai tervet, mert attól a rosszvalutáju államok iparának további fejlödését várják és nem veszik észre, hogy az ujabb akcióval Európa végkiárusitása veszi kezdetét.

Vasárnap lesz Sentán
a Magyar Párt nagygyülése!

Két főtárgyalás

Rabló cigányok — Lopás a strandon

Egy öreg cigány: Kovács András és a hites társa: Kovács-Gónó Katica ültek a vádlottak padján. Hátuk mögött két feltüzött szuronyu börtönör.

Ez már a második főtárgyalás volt a rablással vádolt Kovács-házaspár bünügyében.

Az elsőt még julius végén tartották meg, de azt el kellett napolni, mert egy perdöntö tanu nem jelent meg.

A fötárgyalást Pavlovics István törvényszéki elnök vezette, aki először a vádlottakat hallgatta ki.

Kovács Andrást megkérdezi: milyen vallásu?

— Teknőcsináló.

Elnök: Hát ez vallás?

— Mint katolikus.

Elnök: Nős vagy nőtlen?

A vádlott erre a kérdésre oldalt fordul a mellette csendesen álló hitestársa felé és valami különös gyengédséggel a vállára téve kezét, halkan mondja:

— Itt a feleségem!

Elnök: Törvényes házasok?

— Igen, megesküdtünk a füzfánál, a topolyafánál, ahol a lakzi volt. Régen volt.

Elnök: Vannak gyermekei?

— Voltak. Sokan voltak, de a harcmezöbe elestek.

Ezután ismerteti az elnök a vádat, mely szerint 1921. év november 7-én éjjel tiz óra tájban, Szöreg közelében ratámadtak: a vádlott, a felesége és János fia az uton, kocsin haladó Petrovics Milán földmivesre, bottal leütötték, hogy elájult, aztán megkötözték és — öt az uton visszahagyva — a kocsit, lovastól és rajta különböző tárgyak, szerszámok és egy üsttel elhajtottak.

Elnök: Bünösnek érzi magát?

— Nincs tudományom róla. Nem vagyok bünös, tekintetes föbiróság, igenis. Nincs is János fiam, volt kettő, János de mind a kettö a harcmezőbe elesett. Két lovam se volt soha, csak egy, az is egy gebe meg egy dunnám volt. Más nem. Én nem vagyok gurbitás cigány, hanem teknöcsináló.

Ezután Kovács-Gónó Katicát hallgatta ki a biróság.

A bünösség kérdésére igy felel:

— Nem vagyok én bünös, nem is voltam soha. Nincs tudomásom róla. János fiam nincs, csak volt, tekintetes törvényszéket megkérem alázattal. Akárki mondhatja erőszakkal, hogy én raboltam az országuton, de nekem nincs tudomásom róla.

Ezzel véget is ért a bizonyitási eljárás és a biróság mindkét vádlottat felmentette.

A felmentő itélet jogerös és a tiz hónap óta fogva levő öreg cigány és hitestársa azonnal elhagyták a fogházat.

Ezután Goddiner Péter 18 éves sentai lakos, kereskedősegéd bünügyét tárgyalták, aki ellen az a vád, hogy ez év julius 21-én Sentán, az ottani strandfürdöben egy nyitott fürdökabinból Jedlicska Jenö dr ügyvéd kabátja zsebéből kilopott egy ezüst cigaretta-tárcát és két értékes gyürüt. A lopott holmikat a sentai Népkertben elásta.

A lopás után harmadnapra letartóztatták. Beismerte a lopást és megmondotta, hogy hol ásta el a lopott holmit, amit ott meg is találtak.

A keddi fötárgyaláson is beismert mindent, de azzal védekezett, hogy a tárgyakat vissza akarta adni.

A biróság lopásért — tekintetbe véve fiatal korát — kéthavi fogházra itélte, amelyből a vizsgálati fogsággal egy hónapot kitöltöttnek vett.

Külföldi lapot nem lehet Bécsben olvasni

A sztrájkoló nyomdászok megegyeztek a postásokkal

A bécsi nyomdászsztrájk, amely már egy hét óta tart, még mindig nem biztat a közeli befejezés reményével. Ellenkezőleg: a sztrájk soha nem látott hevességgel folyik. A nyomdászok, akiket az osztrák szociáldemokrata párt teljes erővel támogat, kijelentették, hogy *követelésük teljesitése nélkül nem veszik fel a munkát.* A tárgyalások mindeddig eredmény nélkül végződtek, mert a munkaadók is mereven ragaszkodnak a munkásokkal szemben támasztott föltételeikhez.

A sztrájkoló nyomdászok legutóbb erőszakos lépésekre is ragadtatták magukat, amennyiben megsemmisitették a prágai ujságokat, azután *bejárták azokat a bizományosokat, akik a külföldi ujságokat Bécsben megkapják és az egyes kávéházak és árusok között szétosztják.* Ezeknek a bizományosoknak az üzleteiben izgalmas jelenetek játszódtak le. A szedők ragaszkodtak ahhoz, hogy *a bizományosok csatlakozzanak az ö sztrájkjukhoz, a külföldi lapokat ne osszák szét, ugy hogy Bécs közönsége teljesen külföldi ujságok és hirek nélkül maradjon.* Az ujságbizományosok a heves tárgyalás végén *kénytelenek voltak kötelezni magukat, hogy a sztrájk tartama alatt nem fognak több ujságot behozni, mint amennyit a sztrájk előtt behoztak.*

A sztrájkolók kedd délután megállapodást kötöttek a vasuti és postai szakszervezetekkel. Ez a két szakszervezet kötelezte magát, hogy ezentul a *Bécsbe érkezett összes külföldi ujságokat nem továbbitják rendeltetési helyükre,* hanem átadják a nyomdászok szakszervezetének. Ők aztán a lapokat elsülyesztik vagy elégetik.

A szociáldemokrata párt parlamenti frakciója elhatározta, hogy felszólitja a kormányt vegye át az egyezkedő tárgyalások vezetését.

Hirek

— **György herceg egymillió dinárt adott a rokkantaknak.** Beogradból jelentik: György herceg magánvagyonából *egymillió dinárt* adományozott a rokkantaknak. Ezt az elhatározását a herceg levélben hozta a rokkantak országos szövetségének tudomására és közölte, hogy adományával néhai Péter király emlékének kivánt áldozni.

— **A vajdasági magyar és román telepités terve.** Beogradból jelentik: Tegnap ért véget az agrárreform miniszteriumban rendezett ankét, amelyen résztvettek a Vajdaság valamennyi agrárhivatalának főnökei. Elvben elhatározták, hogy a vajdasági román lakosságok a magyar határ mentén, a magyarokat pedig a román határ közelében fogják letelepiteni.

— **Zserjav miniszter betegsége.** Beogradból jelentik: A minisztertanács legutóbbi ülésén a drágaság kérdésében nem tudott határozatokat hozni, a szociálpolitikai miniszter távolléte miatt. Zserjav most értesitette a kormányt, hogy betegsége miatt hosszabb ideig akadályozva lesz tárcája vezetésében. A legközelebbi kormányülésen ezért helyettest fognak kirendelni, hogy a rendkivül sürgős intézkedések további halasztást ne szenvedjenek. A A kormány többi tagjai lassankint mind visszatérnek Beogradba. Pucelj földm. miniszter kedden érkezését a hét folyamára várják.

— **Kereskedelmi tárgyalások Csehszlovákiával.** Beogradból jelentik: Tegnap este érkeztek meg Beogradba a csehszlovák kormány kiküldöttei, akik a csehszlovák-jugoszláv kereskedelmi szerződés megkötéséről fognak tárgyalni. A tárgyalások előreláthatólag egy hétig eltartanak majd.

— **A novisadi ujságiró kongresszus epilogusa.** Megemlékeztünk arról, hogy több beogradi lap megtámadta a Politikát, mert a novisadi kongresszuson lejátszódott botrányos jelenetekről tendenciózus valótlan jelentést közölt. A *Politika,* mint Beogradból jelentik, keddi számában bejelenti, hogy *Szávics*-ot, Novisad tudósitóját, aki lapját a hiradással félrevezette, *elbocsájtotta kötelékéből.* A novisadi nacionalista ifjuság a *Vajdaság* cimü lapban cáfoló nyilatkozatot tesz közzé, mely megállapitja, hogy Jevgjevicset nem ütötte vissza székkel Tvrtkovics és hogy a radikális és demokrata ujságirók többsége helyeselte az ő fellépésüket. Jevgjevics pedig nem volt a rendőrségen letartóztatva.

— **Egy olasz fascista látogatása Dubrovnikban.** Dubrovnikból jelentik: Két nappal ezelőtt érkezett Zárából Dubrovnikba Duka Giuseppe, a közismert olasz fascistavezér. A nacionalisták, mikor jöveteléről értesültek, nyomban fölkeresésére indultak és kis-híján mult, hogy a járókelők szemeláttára meg nem lincselték. Duka másnap sietve elutazott Dubrovnikból.

— **A bécsi őszi vásár megnyitása.** Bécsből jelentik: Tegnap nyitották meg ünnepélyes keretek közt Hainisch köztársasági elnök és a diplomáciai kar jelenlétében a III. bécsi öszi vásárt. A vásáron a belföldi kiállitók száma meghaladja a négyezret.

Mit szól hozzá?

— Még csak tizenharmadika van!...

— **A cseh kormány a cseh korona áremelkedése ellen.** Mint Prágából jelentik, a cseh kormány hivatalos jelentést adott ki, hogy minden eszközzel küzdeni fog a cseh korona további emelkedése ellen. A kormány elhatározta, hogy az adóterheket csökkenti, azonkivül felszólitja a bankokat, hogy tekintélyes kölcsönnel siessenek a szorult helyzetbe került ipar támogatására.

— **A német moratorium.** Berlinből jelentik: Bergmann és Fischer államtitkárok a mai napon a német kormány megbizásából elutaztak a francia fővárosból. Utazásuk célja, hogy a jóvátételi bizottság előtt, amely pénteken szándékozik a német kérdésben dönteni, még egyszer ecseteljék Németország válságos helyzetét és leszögezzék a német álláspontokat. Pénteken várható azután a jóvátételi bizottság döntése, hogy a német moratóriumot megadja-e vagy pedig a döntést későbbre tartja fenn.

— **Héjjas lakáspöre.** Budapestről jelentik: Héjjas Iván, aki Budapesten Eötvös Bálintnál lakik albérlőként, a multkoriban segédtisztjével kirakatta Eötvös értékes butorait a lépcsőházba. Emiatt Eötvös Bálint pört inditott a járásbiróságon Héjjas Iván ellen, amelyet hétfőn tárgyalt a biróság. Eötvös Bálintot a járásbiróság keresetével elutasitott.

— **Letartóztatott bécsi pénzhamisitó.** Bécsből jelentik: Palmert, a Lithos-könyomda tulajdonosát, továbbá feleségét és Vogel nevü női segédét ma letartóztatták, mivel hamisitott osztrák 50 ezer koronás bankjegyeket állítottak elő. Palmer bevallotta, hogy eddig 30 millió értékü hamisitott 50.000 koronás bankjegyet készitett és hozott forgalomba.

— **Felhivás az üres lakások bejelentésére.** Gyorgyevics István, a suboticai lakásbiróság uj elnöke felhivást bocsátott ki, amelyben elrendelte, hogy mindenki jelentse be a megüresedő vagy üres lakást. Aki ennek a felhivásnak szeptember hó 13-tól számitott öt napon belül nem tesz eleget, azt szigoru büntetéssel sujtják. A lakásbiróság elnöke ugyanis, mióta a hivatal vezetését átvette, azt a tapasztalatot tette, hogy igen sokan nem jelentik be az üres lakást. A lakáshivatal el fogja rekviráini azokat a lakásokat, melyekbe lakásigazolvány nélkül költözködtek be.

(*) **Dr. Fürst Sándor** novivrbasi orvos folyó hó 10-től folyó hó 30-ikáig Németországban tartózkodik a lipcsei orvoskongresszuson. Rendelését október 1-én kezdi. 6457

— **A magyar kormány a bukaresti összeesküvés adatait kérte a román kormánytól.** Mint Budapestről, a bukaresti rendőrség által fölfedezett — állitólagos — összeesküvés ügyében Zichy Rubidó gróf, bukaresti követ felkérte a román kormányt, hogy az összeesküvés adatait közölje a magyar kormánnyal. A bukaresti magyar követ kérését a román kormány eddig még nem teljesitette.

— **Éjszakai botrányok Suboticán.** Kedden este 9 órakor a suboticai városi kávéházban egy nyolcfőnyi, fiatalemberekből álló társaság zajos botrányt rendezett és egy vendéget tettleg inszultált, úgy hogy a többi vendégek menekülve hagyták el a kávéházat. A zajos társaság C. 2. jelzésű autóján féltizenkettőkor a Salome Barba vonult át, ahol hármajukkal megzavarták az előadást. A közönség minthogy már értesült a városi kávéházban történtekről, a mellékkijáratokon át elhagyta a helyiséget. Az előadást félbeszakitották. Félegy óra tájban, Vukics Franjo rendőrkapitány vezetésével megerősitett rendőri járőr érkezett a Barba, amey a helyiségből eltávolitotta a zajongókat. A fiatalemberek igazolás után az autón eltávoztak. Dobanovacski Pál főispán az utcai zajra lejött Beograd-szállóbeli lakásáról és a legnagyobb felháborodásának adott kifejezést a történtek fölött. A főispán a késő éjszakai botrányra egybegyült tömeg előtt kijelentette, hogy minden eszközzel gondoskodni fog arróllt, hogy Subotica régi közrendjét és a lakosság nyugalmát hasonló események többé meg ne zavarhassák.

— **Beogradnak nincs költségvetése.** Beogradból jelentik: A Politika azzal a hirével kapcsolatban, hogy Beograd városának még 1922. évre nincs költségvetése, éles támadást intéz Mitrovics Dobra polgármester ellen. A városi számvevőszék már kijelentette, hogy további kifizetéseket nem fog jóváhagyni. A lap felhivja a belügyminisztert, hogy törődjön többet a főváros ügyeivel és erélyes közbelépéssel mentse meg a várost egy sulyos gazdasági krizistől.

— **Beiratkozások a suboticai iparés kereskedő-tanonciskolába.** a suboticai tanonciskolában a beiratások szeptember 15-től 30-ig tartanak, naponta délután 2—6 óráig a Kakas-iskola épületében, még pedig 15., 16. és 18-án az előkészitő, 19., 20. és 21-én az első, 22., 23. és 25-én a második, 26., 27. és 28-án a harmadik osztály részére, 29. és 30-án pedig azoknak, akik addig nem iratkozhattak be. Minden beiratkozó keresztlevelét, tanonc-szerződését és iskolai bizonyitványát magával vinni tartozik és öt dinár beiratkozási dijat fizet. Az iskola felhivja a munkaadókat, hogy ne mulasszák el tanoncaik beiratását, annál inkább, mert az iskola elvégzése nélkül egy tanonc se szabaditható fel. Az iparos és kereskedőtanonciskolára vonatkozó uj törvényről az iskola igazgatója október 1-én délelőtt 10 órakor ismertető előadást tart az érdekelteknek az iskola épületében. Az előadások kezdetének időpontját később közlik.

— **Baleset munkaközben.** Sztancsics Gusztáv 16 éves kovácssegéd, palicsi lakos munkaközben a jobb kezének ütőerét vágta el. A mentők a közkórházba szállitották.

— **Kotrógép egy gyermek hulláját vetette felszinre.** Novisadról jelentik: Augusztus hó 28-án a Dunán az egyik kotrógépen dolgozó Lukács János hajómunkás a hajó fedélzetén állt és karján tartotta hat éves kis gyermekét. A munkás véletlenül megbotlott és a kis gyermek a Dunába esett s eltünt a habokban. Minden kisérlet hullája megtalálására eredménytelen maradt, mig most kedden a kotrógép fölvetette a kis hullát, amely már feloszlásnak indult.

— **Az utódállamok részt vállalnak a magyar vasuti annuitások törlesztésében.** Bécsből jelentik: Az osztrák államvasutak delegátusai Párisban megegyeztek a jóvátételi bizottsággal a Magyarországból Baross Gábor idején átvett vasutvonalak annuitásainak törlesztése tárgyában. A megegyezés szerint a gazdasági helyzetre való tekintettel a magyar annuitás további törlesztését nem követelik aranyban, hanem elfogadják francia frankban. A jóvátételi bizottság szeptember közepére Bécsbe ujabb konferenciát hizott egybe, hogy az utódállamok megegyezzenek a magyar annuitás felosztása tárgyában. Hir szerint a jugoszláv, csehszlovák és román kormányok hajlandók arra, hogy az annuitás törlesztésében vasutvonalaik arányában részt vállaljanak.

— **A cseh kormány Fehérkönyve a Habsburg-kérdésről.** Prágából jelentik: A népszövetségi gyülés atjai között legközelebb kiosztják a cseh köztársaság Fehérkönyvét, mely hetvenegy okmányt foglal magában s Csehország és Magyarország szerepét is-

— **Ünnepi vacsora a belga konzulátuson marnei győzelem emlékére.** Bastelica Jean belga konzul hétfőn este fényes dinert adott a marnei győzelem évfordulója alkalmából, amelyre hivatalosak voltak Tabakovics Miklós alpolgármester, dr. Manojlovics János képviselő, a villamostársaság, Manojlovics Vojszláv dr., a társaság elnöke, valamint a Suboticán állomásozó csapattestek parancsnokai Jovanovics Milos hadosztályparancsnokkal az élükön. Az ünnepi vacsora alatt a konzulátus villája előtt a tüzoltózenekar hangversenyezett.

— **Szendy Árpád temetése.** Budapestről jelentik: Szendy Árpádot, a Zenemüvészeti Főiskola nagynevü tanárát kedden délután temették el a Zeneakadémia előcsarnokából a müvészvilág impozáns részvéte mellett.

— **Megszakadtak a belga-német tárgyalások.** Berlinből jelentik: A belga delegátusok vasárnap délután elhagyták Berlint. A tárgyalásokat nem sikerült végleges eredménnyel lezárni. Minthogy a kinestári váltók érvényességi tartamának meghosszabbitása a belga kormány felfogása szerint tulmegy a jóvátételi bizottság döntésének keretein, a Berlinbe küldött belga képviselők ugy tekintették, hogy megbizatásuk ezidőszerint kimerült. Részükről is kiemelik hogy a tárgyalások folytatásának nincs akadálya. A Berliner Tageblatt szerint a tárgyalások megszakitása komoly helyzetet teremtett, a tulzott passzimizmus azonban nem volna helyénvaló.

— **Rákosi Jenő nyolcvanéves.** Budapestről jelentik: November 12-én lesz a magyar irodalom és a magyar zsurnalisztika nesztorának, Rákosi Jenőnek nyolcvanadik születésnapja. A magyar iró- és müvészvilág ezen a napon ünnepségeket rendez Rákosi Jenő tiszteletére.

— **Verekedés.** Nagy Puszter István 39 éves kőmüvessegéd, suboticai lakos kedden este hazamenet összeszólalkozott egy Bulyandzsics nevü egyénnel és a szóváltást csakhamar tettlegesség követte. Bulyandzsics egy literes üveggel fejbevágta Pusztert. Sulyos sérülését a mentők kölözték be.

— **Bezárták a debreceni szinházat.** Debrecenből jelentik: A debreceni Csokonay-Szinház hétfőn este bezárta kapuit. Kardos Géza, a debreceni szinház igazgatója bejelentette a városi tanácsnak, hogy anyagi okok miatt a szinházat tovább vezetni nem képes és ezért a szinházi előadásokat beszünteti.

— **A Rathenau-gyilkosság tárgyalása.** Lipcséből jelentik: A lipcsei birodalmi főtörvényszék szeptember 19-ikén kezdi tárgyalni Rathenau gyilkosainak bünpörét. A bünügynek tizenhárom vádlottja van.

— **Elfogtak Beogradban két sikkasztót.** Beogradból jelentik: A karlsbadi rendőrség távirati korozésére a beogradi rendőrség elfogta Kaufmann József és Gayer János karlsbadi kereskedelmi ügynököket. A két ügynök Kugler Alajos nevü társukkal együtt 700.000 cseh koronát sikkasztott. Bizományba nagy mennyiségü gabonát vettek át és eladták Romániába, a vételárral azonban nem számoltak be. Nagyobb tömeg porcellánárut ugyanigy sikkasztottak el. A román követségen fogták el őket, ahol éppen utleveleiket akarták láttamoztatni. Kugler, a főcinkos még szökésben van.

— **Kleptomániás orvostanhallgató.** Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség letartóztatta Murger Imre orvostanhallgatót, aki a Folies Capriceban egy kereskedő pénztárcáját ellopta. A rendőrség megállapitotta, hogy Murger kleptomániás és már Középeurópa minden nagyobb városában hasonló lopásokat követett el. Miután az orvostanhallgató visszaadta az ellopott tárcát, a rendőrség betegségére való tekintettel szabadonbocsátotta.

— **Az északi sark hősei.** Párisból jelentik: A szentpétervári geológiai bizottság jelenti, hogy Amundsen sarki kutató két társának, Tessemnek és Knudsennek holttestét a Pyassi folyónál megtalálták.

merteti a Habsburg-kérdésben.

(*) **A legizletesebb** és legolcsóbb villásreggeli Landović (volt Bačka) vendéglőjében. Csak 2 dinár.

(*)**Dr. Wohl József** specialista szülész és nőorvos hazaérkezett, rendelését folytatja. 6515

(*) **Dr. Vécsei Jenő** orvosi rendelője nemi betegek részére. Rendel délelőtt 7—9-ig. Délután 2-től fél 4-ig és 5—7-ig. Lakás: Cyrill-metoda-tér 12. I. emelet, Vojnich Piroska-féle ház.

(*) **Roth Olga kozmetikai intézetében** Kr. Alexandrova-ulica 21. szám alatt, az Angol-Magyar Bank palotájában, félemeleten, modern szépségápolás, arcbőrhámlasztás, alkalmatlan haiszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolitása. Kaphatók saját készitményü, kiváló hatásu kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehéritő és szeplőkenőcsök stb. 2804

(*) **Subotičko Trgovačko Udruženje** izveštava i upozorava sve svoje članove, da ne zaborave do 15. sept. prijaviti Odboru za devize pri filijali Narodne Banke u Novom-Sadu, sve naplačene račune u inostranstvu, kao i da vrate sva dobivena, ali ne iskorišćena odobrenja. Pobliže informacije u ovoj stvari, kod društvenog sekretara.

(*) **A suboicai Kereskedelmi Egyesület** értesiti tagjait, hogy e hó 15-ig feltétlenül jelentsék be a novisadi »Odbor za devize pri filijali Narodne Banke«-nál összes külföldi számlatartozásaikat, valamint szolgáltassák vissza a birtokukban levő, de fel nem használt »Odobrenje«-ket. Bővebb felvilágitással az egyesület titkára szolgál.

(*) **Bécsből e hét végén indit gyüjtővaggont.** Megbizásokat elfogad: M. de Brousse Subotica, Kralja Petra Park 11. Telefon 325 és 330. 6340

Minden magyar legyen vasárnap Sentán!

TŐZSDE

Novisadi terménytőzsde. Szeptember 12. Lanyha irányzat mellett, gyenge forgalom volt a mai tőzsdenapon. A mai árak a következők: Buza, bácskai 440 din. Árpa 375. Zab 335. Tengeri 375. Bab (fehér) 447.50. Liszt 0-ás 635.

Zürich, szeptember 12. *Zárlat:* Berlin 0.35. Newyork 528.50. Milano 2270. Prága 1770. Budapest 02350. Zagreb 170. Varsó 00750. Bécs 00075., bélyegzett 8750.

Beograd, szeptember 12. *Zárlat:* London 350. Páris 600. Newyork 78. Milano 338. Berlin 6.35. Bécs 0.90. Bukarest 650. Budapest 3.75.

VESZÜNK

legmagasabb áron

7%-os államkölcsönt

4%-os Osztr. Magyar járadékot

Stanković i Drug

Kralj Aleksandrova ul. 8.

Subotica. :-: Telefon 480.

Orvosi müszerek

nagy választékban érkeztek és jutányos áron kaphatók

Tenner optikus

Subotica, Kralj Alexandra-u. 11.

Műtőasztal! Műszerszekrény!

Betegápolási cikkek nagy raktára!

„PHILATELIA"

BÉLYEGKERESKEDÉS SUBOTICA

SZÉCSI E.

Veszek használt jugoszláv bélyegeket. A forgalmi bélyegekből csak teljes sorokat kérek, vagy egyeseket a 25 és 50 paras, valamint 1 dinaros kivételével. Küldjön árajánlatot. 6835

GÖMBÖLYŰ ÉS SZÖGLETES DOBOZOK

irkák, noteszok, mindenféle üzleti könyvek és raszterok izléses kivitelben, jutányos áron készülnek

FISCHER ERNŐ

doboz és üzleti könyvek gyárában, Karadžićeva ulica 26. (Saját ház) Felvételi iroda Pašićeva ulica 9. Telefon 62.

Lithographiai részvények, betétkönyvek, csekklapok, többszinü cimkék igen jutányosan készülnek Pašićeva-ulicai litographiámban

BERSON

GUMMISAROK ÉS TALP

MEGÓVJA LÁBBELIJÉT TARTÓSAN ÉS ELEGÁNSAN.

Kapható minden jobb bőrkereskedésben. Nagyban:
BERSON-KAUCSUK R. T. ZAGREB, WILSON-TRG 7

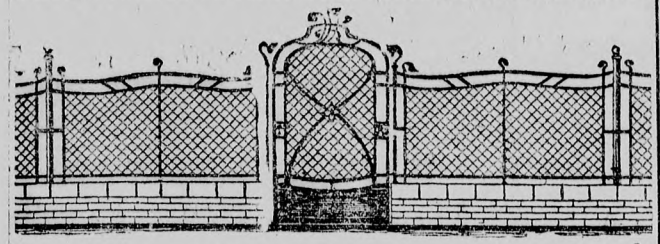

KRAMER TESTVÉREK

SODRONYÁRUGYÁRA NOVISAD.

Iroda: Futaki u. 114. Sürgönycím: Kramer Testvérek. Gyár: Kislimán Gyár-u. TELEFON: 317.

GYÁRTMÁNYAINK:

Hatsarkos, többször csavart fonatok 52 mm., 42 mm. és 21 mm. lyukbőséggel. — **Négysarkos kerités** fonatok, minden lyukbőséggel és dróterősséggel. — **Tenniss dróthálók,** légyszövetek, horgonyozva és festve. — **Tüskésdrót.** — **Rabicszövetek és rabicfonatok** és cementáru gyáraknak és építkezésekhez. — **Lábtörlők** kerettel és keret nélkül sodronyfonattal. — **Keritések, ajtók, kapuk,** rácsok a legmodernebb kivitelben vas kerettel és grippelt fonatokkal. Ablakvédőrácsak. — **Drótszövetek** a legsürübb számokig, vas, horog, réz és phosphorbronzdrótból. — **Platinált acélszövetek** és koptató szövetek malmok részére. — **Szűrőszövetek** kutakhoz réz, vörösréz, és ónozott rézdrótból. — **Áthányó rosták vas** és fakerettel. Szelelőtáblák, bakerfonatok. — **Sziták** és **rosták** a legjobb kivitelben. — **Ágybetétek** vas- és fakerettel. Madracfonatok, husszekrények, baromfi ketrecek s egyéb drótmunkák.

RAKTÁRON SVÁJCI SZITASELYEM. Kérjen árajánlatot.

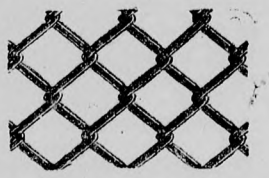

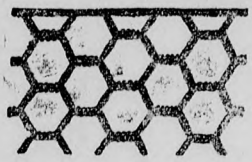

KIZÁRÓLAG NAGYBAN! KIZÁRÓLAG NAGYBAN!

TRIKOTÁRUK
BERLINI KENDŐK
HARISNYÁK és ZSEBKENDŐK

a „Britania" Wieni Ernyőgyár

KIZÁRÓLAGOS KÉPV. ÉS LERAKATA

HIRSCHFELD BÉLA NOVISAD

Örmény (Jermenska) ul. 3. Telefon 402.

GYÁRI LERAKAT
MANNESMANN
GYÁRTMÁNYU

GÁZ- ÉS KAZÁNCSÖVEKBEN

ERDŐS HENRIK és TÁRSA

NOVISAD

TEMERINSKA 8. — TELEFON 335.

VISZONTELADÓKNAK GYÁRI NAPIÁR.

FÜZŐ-

TEREM.

A m. t. hölgyközönség figyelmét felhívom az ujonan érkezett modern szabásu legelegánsabb

füzőkülönlegességekre.

Javitást és alakitást elfogadok.

Dimitrijevics Juliska

Skotus Viator ulica 10. A főpostától 4-ik ház.

Állandó kiállitás
őszi és téli
ujdonságokból
és legujabb bécsi selyem és szövet kész ruhamodelekből. Megtekinthető ugy kirakatainkban, mint raktárunkban.

Löwy Testvérek
divatáruháza
Subotica, Fő-tér.

Katonai szolgálat és mindennemü ügyben, szolgálati idő megrövidítése stb. stb.

Utlevélügyekben ki bárhova szóló utlevelet — Amerikába is — vagy Jugoszláviába való beutazási engedélyt akar.

Nyugdijasok, akik nyugdijukat és drágasági pótlékukat gyorsan akarják szabályoztatni, fordu janak a

Tudakozó Irodához
Subotica,
Kralj Aleksandrova ul. 9.

40 dinárért

szerezzük meg Önnek bármely konzulátus vizumát. Küldje be utlevelét expressajánlottan cimünkre, melyet hasonmódon visszázunk. — Konzuli illetékek: Magyar 72 dinár, román 52 dinár, osztrák 50 dinár, német 60 dinár, cseh 206 dinár, olasz 140 dinár. A pénzt postautalványon kérjük. Magyar, német és szerb levelezés.

BIRÓ EXPRESS BEOGRAD

Kralja Milana 71.

500 vagon
PRIMA TRÁGYA
eladó.

Tudakozódni

BÉNI BÉLA

Subotica, Nemzeti kavéház 1—4 óráig.

Gazdák figyelmébe!

Vetőgépek
tengerimorzsolók,
darálók,
répavágók továbbá
lópokrócok és egyébb
gazdasági tárgyak
legolcsóbbak

Commercia r. t.-nál
Subotica.

VATTA

magyar szabóknak kapható

PRESSBURGER SÁNDORNÁL

Trg Slobode volt Ilgenbodega.

KALAPOK, SAPKÁK

elsőrendü minőségben legolcsóbb árban kaphatók

WEISZ HENRIK-nél

Subotica, Jelašičeva ul. 7. (Kiskápolna mellett)

ÜVEGKERESKEDŐK!
FINN-TÜKÖR

10×16 col darabja dinár 27·50, 8×10 col darabja dinár 13.—, ládának nt 5% olcsóbb. Sokféle kisebb tükör, bádog-, fa- és bőrtánzatba foglalva állandóan raktáron. — Kérjen árlapot! 6554

Deutsch Károly tükörgyár Stara Kaniža.

szept. 11-től szept. 13-ig hétfőtől—szerdáig

Lifka

Az asszonytanya

dráma 5 felvonásban.

Főszereplő: **Hedda Vernon.**

LEVELEZÉS

»Barna«, »Arany Rózsa« jeligére levél van a kiadóban.

FOGLALKOZÁS

Tanoncokat mérleglakatos és asztalos szakmákra felvesz a Mérleggyár Senčanski put 23. Fizetés első évben havi 400 K., második évben 500 K., harmadik évben 800 K.

Munkást felveszek. Aki már nálam dolgozott előnyben. Kemény ecetgyáros. 6529

2 tanonc fizetéssel felvétetik Kohn cimfestőnél, Subotica. 6517

BESSERES deutsches Mädchen sucht eine Stelle zu ein oder zwei Kinder, oder Stubenmädchen. Adresse in Administration. 6531

CZUKRÁSZ-SEGÉD, ki önállóan munkaképes, azonnal belépheti, ajánlatokat Balogh cukrászda, Zsombolya kérek. 6532

KÉT nagyobb kifutófiu jó fizetéssel azonnal felvétetik. Cím a kiadóban.

LEÇONS de francais donne professeur expérimenté Adresse à l' Administration. 6431

TAKARITÓNŐT keres egész napra a Korona-gyógyszertár, városházépület. 6572

SZOBALEÁNY jó bizonyitványnal felvétetik. Városi bérpalota, II. em. 10. 6571

ÁLLÁST keres több évi gyakorlattal biró és mindenféle rendszerü motorhoz értő gépész. Cím a kiadóban. 6546

HELYBEN járatos kocsis azonnalra felvétetik, Heuduska és Hermann céghez, Bárányköz. 6549

MALOM-raktárnoki vagy mázsálói állást keres felelősség mellett 28 éves egyén. Cím a kiadóban. 6551

KITÜNŐEN főző szorgalmas urileány keres állást mint házvezetőnő. Inkább jó családias bánásmódra vágyom, mint nagy fizetésre. Kiss Jolán, Osijek, Kraus-mlin. 6553

BOLTISZOLGA felvétetik Stern varrógépkereskedésében. 6558

Fényképész-segéd mielőbbi belépésre kerestetik. »Hilda« mütermében. Sokolska-ul. 2. 6560

Apróhirdetések

Telefonon nem adunk hirdetési ügyekben felvilágositást. Apróhirdetés egy szó 2 K, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 20 K

Apróhirdetéseket felvesz Szuboticán a kiadóhivatal Alexandra-ulica, Lelbach-ház és Schlanger hirlapáruda a vasuti park mellett. Vidékre valamennyi főelárusitónk. Előfizetési díj havonkint 30 din., negyedévre 90 din. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

EGY ügyes fiatal segéd felvétetik helyi ügynöknek azonnali belépésre. Brummer Gyula cukorka-gyárában. 6557

KERESTETIK megbizható és csakis rövidáru engros szakmában teljesen perfekt elsőrangu utazó, ki Bánát és Bácskában be van vezetve. Csakis olyanok ajánlkozzanak, kik fenti feltételeknek megfelelnek és állanndó állást óhajtanak. Ugyanitt megbizható kifutófiuk felvétetnek. Cím a kiadóban. 6559

MAGYAR tanitónő, ki a szerb és német nyelvben irásban is eléggé jártas, ügyesen varr, kézimunkázik és zongorázik, nevelőnői, irodai vagy üzleti állást keres. Ajánlat »Tanitónő« cim alatt a kiadóhivatalba kéretik. 6561

GAZDASSZONYT keresek szállásra. Cím a kiadóban. 6563

VÉTEL-ELADÁS

ARANYAT, BRILLIÁNST, drágaköveket legmagasabb árban veszek. Órákat és ékszereket legszakszerübben javitok és legolcsóbban árusitok *Friedmann Dezső* órás és ékszerész Subotica, Alexandrova ul. Állami tisztviselőknek javitásoknál 20 százalék engedmény. 6086

FÜSZERÜZLET, sarokház, hét szoba, két raktár és több mellékhelyiséggel eladó. Cím: Velischa I. Novibecsei. 6535

ELADÓ szálloda teljes berendezéssel és egy kert földdel együtt. Subotica és a nagybecskereki vonalon, az állomással szemben. Cím a kiadóban. 6442

KÉT cserépkályha eladó. Botićeva-ul. 8. 6556

MAJDNEM teljesen uj, modern, fehér vaságy sodronnyal és matraccal eladó. Cím a kiadóban.

ELADÓ egy modern citromháló, egy faragott vendéglő, egy 250 kg-mos maizon. Megtekinthető Palics, Fuchs-villa, negyedik kitérőnél. 6434

ELADÓ vagy bérelhető 2 és háromnegyed lánc trágyás szántóföld és kaszáló a mütrágyagyárnál. Telefon 18. Ugyanott boroshordók is eladók. 6576

ARANYAT czüstöt legmagasabb árban veszek. Javitások és ékszerátalakitások jutányos áron készölnek Reporrts Dezső aranymüves, Subotica, Paja Dobranovačkog-ul. 4. Nemzeti-szállodával szemben levő utca. — Ugyanott tanonc felvétetik. 6566

FÜSZERÜZLET berendezés eladó. Cím a kiadóban. 6569

ELADÓ hajó- és vasutállomással biró városban a Bánátban uri ház több melléképülettel. Több cséplőgépkészlet és egyéb gazdasági gépek. Teljes gépmühely-berendezés, vas- és rézanyagok, pénzszekrények. Vevők fordulianak személyesen Bürger Szilárdhoz. Veliki-Bečkerek, Cár Dušanova- (Váraljai-) ul. 56. 6538

ZONGORA, rövid, keresztburos, páncél szerkezetü, Stingl, fekete. **Pianino,** kiállitása darab, majdnem uj, eladók. Jellinek József, Subotica, Paje Kujmažića-ul. 4. 6580

KÜLÖNFÉLE

Üzlethelyiség a belteren átadó. Cím a kiadóban. 6527

szept. 11-től szept. 13-ig hétfőtől—szerdáig

Korzó

A madagaszkári kegyelmes úr

II. rész. 5 felvonás.

Pufi a rettenetes

Főszereplők: ÉVA MAY, BOBBY DODD, Huszár Pufi.

Elveszett 1793 számu Suboticán kiállitott arcképes igazolvány Angela Narat névre kiállitva. Kérem a megtalálót — a pénz megtartásával — a kiadóba átadni, hol jutalomban részesül. 6522

KÉTSZOBÁS lakás butorral együtt átadó. Cím a kiadóban. 6544

Magnesit a legjobb fehércipőtisztitó. Kapható Illés gyógytárban főposta átelenében. Ára 5 dinár.

UJ boroshordók a legiutányosabb árban kaphatók Šijačić fatelepén, Palički put. 6448

GÓRÉT kukoricának azonnalra haszonbérbe keresünk. Cím a kiadóban. 6530

TÜZIFA vaggontételekben, apritott házhoz megdelés után azonnal szálitva, valamint külföldi kovácsszenet, kályhához való kőszenet és gáz-kokszot, Sijačić tüzifa- és kőszéntelepe, Palički put, telefon 839. 6449

SZÉP, egészséges butorozott szobát keresek a város belterületén október 15-re. Ajánlatokat dr. Popović Milivoj ügyvédhez kérek. 6578

A HELYBELI gázgyárban darabos gázkoksz kisebb-nagyobb tételekben megrendelhető. 6575

DÉLSZAKI növények megérkeztek, naponta friss, vágott rózsa és szegfü kapható. Állandó képkiállitás. Balog Lina virágüzlet. Bárány-szálloda mellett. 6552

VAJJON hol vasaltatad galléródat, hogy olyan hófehér és fényes? Pinkovicsnál, VII., Zrinski trg 14, Kolonić-ház. 6548

BEÉPITHETŐ mosó-kotlát keresünk megvételre. Heuduska és Hermann cég Bárányköz. 6550

ÉDES must kapható litenkint, VI., Jelašičeva 4 6579

Berkes F. Béla

könyvkötő

KÜLÖNLEGES DISZMUNKÁK VÁLLALATA

Subotica barátok temploma mellett

Készit minden e szakmába vágó munkát mérsékelt árak mellett. 5846

SZÉN

200 vagon állandóan raktáron ipari vállalatok, téglagyárak, cséplőgépek és kovácsmühelyek számára. Kovács és faszén. Csak vaggonszámra azonnali szállitás mellett 5366

Vilim Spitzer, Zagreb

szénnagykereskedése

Hatzova ul. 25. Telefon 6-76.

KICSINYBEN! **NAGY RAKTÁR** NAGYBAN!

fagestanékban (divánáthuzatok), klubgarniturákhoz való bőrben,

butorszövetekben, plässökben, moquetekben, matrac és redőny-gradlikban, afrique, lószőrökben, butorrugókban, jutavásznakban, félvásznakban, szegekben és különféle kárpitoskellékekben.

Legolcsóbb árak!

J. OMERZO i DRUG

ZAGREB, Petrinjska ul. 3. (az udvarban)

Telefon szám 21-83. 5841

Nagy választékban

ÜVEG

ablaküveg

kirakatüveg

tetőüveg (dróttal és anélkül)

menyezetüveg

oromzatüveg (fehér és szines)

tükörüveg (fazettálva és anélkül)

minden vastagságban és méretben kapható

M. FRANK & Co.

üvegipari részvénytársaság

Raktár: Karadjordjeva 83. Telefon 24—03. **BEOGRAD** Sürgönycim: „VITRAGE" Iroda: Balkanska 29. Telefon 18-56.

FŐGÉPÉSZ

aki nagyobb Lanz-féle félstabil gőzgép, továbbá explozios gépek kezeléséhez ért, vasesztergályozás és hengerrovátkolásban jártas, azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok bizonyitvány masolatokkal és fizetési igények megjelölése mellett Székely Bertalan mamomtulajdonoshoz Ada intézendők. 6537

„Gauz", Siemens-Schukert, A. E. G. stb. gyártmányu

elektromotorok és dinamók

állandó raktár:

KRAUSZ MIKLÓS NOVISAD

Futoška ul. 22. Telefon 325. 5975

A Jugoslávija Biztositó Társaság Főügynöksége

(Szokoiska ul. 2.)

keres egy-két megbizható, szorgalmas

üzletszerző hivatalnokot.

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC - Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva (ezelőtt Bácsmegyei Napló) Nyomda és Lapkiadó R.-T. körforgógépén Suboticán.